

Un Tomb

Masquefa - setembre 2001

CONEIX LA NOSTRA HISTÒRIA

"HIJOS DE ROGELIO ROJO S.A "

Els propers dies 29 i 30 de Setembre, amb motiu de les jornades europees del patrimoni a Catalunya, l'Ajuntament de Masquefa organitza a la plaça central de la fàbrica Rogelio Rojo, una exposició històrica sobre el trajecte d'aquesta indústria que va marcar durant mes de 70 anys la vida dels masquefins.

Parlar d'aquesta fàbrica es fer-ho de bona part del nostre sXX, de l'arribada de noves formes de guanyar-se la vida en un poble tradicionalment pagès des dels seus orígens, de l'arribada del progrés i de la industrialització. El seu naixement i posterior desenvolupament ens ajuda a entendre el tipus de societat que s'estableix al llarg del sXX a Masquefa i la seva capacitat d'adaptació a les diferents conjuntures històriques generals.

ELS ORIGENS

L'esclat de la 1ª Guerra Mundial (1914-1918), anima el desenvolupament industrial a Catalunya i a Barcelona particularment, la demanda de productes dels països bel·ligerants fa augmentar el ritme de producció i estimula la creació de noves indústries.

Es en aquest període, l'any 1917, quan els fills de Rogelio Rojo procedents d'una família d'empresaris catalans decideixen obrir una fàbrica al Poble Nou de Barcelona. Quan la Guerra Mundial acaba, les exportacions catalanes descendiran notablement i la indústria catalana evidenciarà que no està preparada per competir amb el mercat internacional. Entre 1919 i 1922, la crisi s'agreuja, es comencen a tancar fàbriques, la classe obrera es troba en una situació límit i sindicats com la CNT demostren que tenen capacitat de resposta davant la intransigència patronal.

La conflictivitat social esclatarà en forma de terrorisme obert per part de la patronal i dels sindicats, en aquest context històric condicionat per les vagues, per la conflictivitat laboral i per la creixent demanda dels seus productes, és quan Rogelio Rojo i germans decideixen instal·lar-se a Masquefa, un poble agrícola on la tradició industrial no existeix i per tant hi ha una manca de consciència sindical i d'enfrontament social.

1922-1936

El 10 d'Abril de 1922 començarà a funcionar la fàbrica amb el nom de "Viuda e hijos de Rogelio Rojo" i l'any 1925 passarà a dir-se definitivament "Hijos de Rogelio Rojo".

La fàbrica es dedicava a fornitures metàl·liques i tota mena de complements per a roba com sivelles, botons, agulles de cap, etc. En un principi disposava d'uns quaranta treballadors amb una edat que oscil·lava entre 14 i 50 anys que feien una jornada laboral de 10 hores diàries amb hora i mitja per a dinar.

Entre 1922 i 1936, s'experimenta un producció estable degut a la manca de competitivitat en el sector i els baixos salaris que abaratien els productes i ajudaven en gran mesura a que els productes s'expandessin pel mercat.

1936-1939

L'esclat de la guerra civil espanyola sembla que en un principi no va alterar gaire la producció, així com tampoc es van produir vagues ni fugides dels amos. Tanmateix, es

formarà un Consell Obrer de Control que semblava més aviat iniciativa dels amos pressionats pels sindicats de Barcelona que no pas dels obrers, aquests, malgrat l'augment de la inflació no van tenir augment salarial durant tota la guerra .

Pel Febrer de 1937, amb contacte amb la Comissió d'Indústries de Guerra de la Generalitat, es comença a fabricar projectils de bala per l'exercit republicà i quasi la totalitat dels obrers, entre 130 i 140, treballaven en aquesta tasca.

El 22 de gener de 1939 l'exercit franquista bombardejà Masquefa abans d'entrar les seves tropes al poble i la fàbrica va quedar uns dies inactiva.

1939....

L'any 1939 s'inicia un llarg període marcat per les necessitats de la postguerra i les conseqüències de la política autàrquica del règim encaminades a aconseguir l'autosuficiència econòmica del "Nuevo Estado".

Això comporta una reducció dràstica de les relacions comercials exteriors que acabarà bloquejant sectors bàsics de l'economia interior com ara la indústria.

Les dificultats per adquirir maquinària i la precarietat del mercat interior van fer que molts empresaris en comptes d'invertir donessin prioritat al manteniment de tecnologies obsoletes. A la "Rogelio Rojo" per acabar amb les restriccions energètiques es munta un equip de destil·lació per obtenir gas-oil i que permetrà posar en marxa un equip generador de corrent i que farà funcionar la maquinaria.

La manca de matèries primes obligarà a reciclar bidons vells per aprofitar la seva llauna.

Durant la dècada dels 50, la "fàbrica" aprofitarà les deixalles de les empreses automobilístiques i una vegada reciclades seran utilitzades com a primeres matèries. La crisi de l'any 59 afectarà a la empresa que veurà reduït el seu volum de vendes, per afrontar aquesta crisi s'inicià un procés de modernització i s'inverteix en nova maquinaria. Entre 1963 i 1980 van desapareixent tots els germans Rojo i la seva empresa seguirà una trajectòria desigual, després de 1973 la forta lluita competitiva farà iniciar un procés de reconversió que permetrà resistir uns quants anys fins a la seva desaparició a l'any 2000.

La "fàbrica" com popularment se l'anomenava, va desaparèixer junt amb el segle XX i amb ella també van marxar una part de la vida de molts vilatans i vilatanes, que podran recordar el 29 i 30 de setembre. Esperem la vostra visita.